Rilaxx ta' ħwejjeġ maqbuda mill-Kontrollur tad-Dwana;
Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 24 ta' Settembru, 2019

Numru 3

Rikors Numru 441/09TA

Kevin Ellul Karta tal-identita numru 427277 (M)

vs

Direttur Ġenerali (Dwana)

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors tar-rikorrent ippreżentat fit-8 ta' Mejju 2009 li permezz tiegħu ppremetta u talab is-segwenti:-

"1. Illi fil-bidu tas-sena 2006 l-esponent importa f'Malta vettura tal-għamla Toyota Hilux VIN: PN133JV2508000949.

2. Illi sussegwentement kien hemm opposizzjoni kemm mill-Awtorita Dwar it-Trasport kif ukoll mill-intimat sabiex l-istess vettura tiġi rreġistrata u tiġi lliċenzjata fuq isem l-esponent stante illi kienet għaddejja xi investigazzjoni mill-Pulizija Ezekuttiva dwar il-provenjenza tal-istess vettura.

3. Illi bejn il-bidu tas-sena 2006 sat-18 ta' Frar 2009 l-imsemmija vettura baqgħet fil-pussess tar-rikorrenti pero mingħajr numru ta' reġistrazzjoni u mingħajr liċenzja u allura mingħajr il-possibilita tar-rikorrent li jagħmel użu minnha.

4. Illi fit-18 ta' Frar 2009 din il-vettura ġiet elevata mingħand ir-rikorrent u għaddiet fil-pussess tal-Kontrollur tad-Dwana u baqgħet fil-pussess tiegħu sal-lum.

5. Illi r-rikorrent ittanta jitkellem mal-Kontrollur tad-Dwana jew rappreżentant tiegħu sabiex din il-vettura tiġi rilaxxjata lill-esponent, madanakollu fit-3 ta' April 2009 il-Kontrollur tad-Dwana qabad u arbitrarjament, illegalment abbużivament, in mala fede u b'mod mhux raġjonevoli ħareġ nota ta' qbid numru 44/2009 hawn annessa u mmarkata bħala dokument A dwar din il-vettura ai termini tal-artikoli 60(b) tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta.

6. Illi din in-nota ta' qbid inħarġet illegalment, inġustament, b'mod abbużiv, in malafede, arbitrarju, b'mod mhux raġjonevoli u mingħajr ġustifikazzjoni legali fil-konfront tar-rikorrenti u għalhekk għandha tiġi rrevokata stante li fil-każ odjern ma kien hemm l-ebda ksur tal-artikolu 60(b) tal-kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta u inoltre dan l-artikolu tal-liġi citat fin-nota ta' qbid relattiva ma japplikax għall-każ odjern.

7. Illi l-intimat minkejja li ġie debitament interpellat permezz ta' ittra uffiċjali mmarkata Dok B sabiex jirrilaxxja l-imsemmija vettura huwa baqa' inadempjenti.

8. Illi għal kull bon fini qed jiġi kkonfermat illi l-valur tal-vettura in kwistjoni jaċċedi l-Euro 11646.87.

Għaldaqstant ir-rikorrent jitlob bir-rispett illi din l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi n-nota ta' qbid numru 44/2009 inħarġet illegalment, inġustament, in mala fede, b'mod mhux raġjonevoli, b'mod arbitrarju, u mingħajr ġustifikazzjoni legali effettiva fil-konfront tar-rikorrenti u bi ksur tal-artikoli 72 tal-Kap 37 u għandha tiġi rrevokata stante illi ma kien hemm ebda ksur tal-artikolu 60(b) tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta fil-każ odjern.

2. Tordna lill-intimat sabiex jirrilaxxja b'effett immedjat il-vettura tal-marka Toyota Hilux VIN: PN 133JV2508000949 a favur tar-rikorrenti.

3. Tiddikjara lill-intimat responsabbli għad-danni kollha sofferti minnu bħala konsegwenza tal-ħruġ tan-nota ta' Qbid 44/2009 fuq imsemmija u tal-azzjonijiet tiegħu sussegwentement għal tali ħruġ.

4. Tillikwida d-danni kollha hekk sofferti mir-rikorrenti okkorrendo bl-opera tal-periti nominandi.

5. Tikkundanna lill-intimat li jħallas lir-rikorrenti kwalsiasi ammont li jiġi hekk likwidat.

Bl-ispejjes u nteressi legali kontra l-intimat li jibqa' minn issa inġunt in subizzjoni."

Rat ir-Risposta tal-intimat ippreżentata fl-1 ta' Ġunju 2009 li permezz tagħha wieġeb is-segwenti:-

"1. Illi preliminarjament jingħad li hemm tliet kawżi relatati ma' din l-istess importazzjoni ta' tliet vetturi Toyota Hilux, u ċioe dik odjerna, kif ukoll Rik 439/09JRM **John Ellul vs Kontrollur tad-Dwana**, u Rik 440/09GCD **Lawrence Ellul vs Kontrollur tad-Dwana**. Peress li dawn it-tliet kawzi jirriżultaw mill-istess importazzjoni, u fihom se jitressqu l-istess provi u l-istess punti legali, ikun opportun li t-tliet kawzi jimxu flimkien u jkunu deċiżi mill-Qorti preseduta mill-istess Onorabbli Imħallef. Għalhekk l-esponent se jippreżenta talba biex iż-żewġ kawzi l-oħra jinstemgħu u jkunu deċiżi flimkien ma' Rik 439/09JRM **John Ellul vs Kontrollur tad-Dwana**.

2. Illi fil-mertu n-nota ta' qbid numru 44/09 inħarġet mill-esponent skont il-liġi u dan peress li rriżulta mill-investigazzjonijiet li għamlu l-esponent u l-Kummissarju tal-Pulizija li l-vettura Toyota Hilux VIN:PN133JV2508000949 hija vettura misruqa fil-Malasja. Għalhekk bħala tali, hija oġġett ipprojbit fis-sens tal-artiklu 60(b) tal-Kap 37 u ma tistax tidħol f'Malta.

3. Illi l-esponent huwa l-awtorita' kompetenti li jikkontrolla d-dħul tal-merkanzija f'Malta u bħala tali għandu l-obbligu li jenforza kemm il-liġijiet doganali kif ukoll liġijiet oħra li jistgħu jinkisru permezz ta' importazzjoni t'oġġetti. Ċertament id-dħul f'Malta ta' oġġett misruq imur kontra l-ittra u l-ispirtu ta' diversi liġijiet u għalhekk din il-vettura ma tistax titħalla tidħol f'Malta u tkun reġistrata daqs li kieku l-provenjenza tagħha hija waħda regolari.

4. Illi mill-2006 lil hawn, il-vettura in kwistjoni kienet fil-pussess tar-rikorrent imma ssiġillata mill-esponent. Bejn dakinhar u llum, saret investigazzjoni mill-esponent u mill-Kummissarju tal-Pulizija fejn irriżulta li din il-vettura kienet misruqa, liema investigazzjoni involviet kuntatti mal-Interpol ta' diversi pajjiżi. Saru wkoll diversi laqgħat bejn il-partijiet u bejn l-avukati rispettivi tagħhom.

5. Illi l-proċedura odjerna hija proċedura in rem u għalhekk li hu relevanti biss għall-fini ta' din il-kawża huwa l-oġġett innifsu. Għalhekk, anke jekk għall-grazzja tal-argument jirriżulta li l-vettura in kwistjoni kienet misruqa qabel ġiet f'idejn ir-rikorrent, xorta waħda din il-vettura ma tistax tkun f'Malta għaliex tibqa' oġġett ipprojbit.

6. Illi rigward it-talbiet tar-rikorrent, l-esponent jissottometti li ladarba din hija kawża biex timpunja qbid t'oġġett mill-esponent ai termini tal-artiklu 72 et seq tal-Kap 37, l-unika talba li tista' ssir hija għar-rilaxx tal-oġġett, u dan ai termini tal-artiklu 73(2) tal-istess Ordinanza.

7. Illi rigward it-talbiet għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni, l-esponent jissottometti li dawn ma setgħux isiru f'din il-proċedura. Mingħajr preġudizzju għal dan, jgħid ukoll li f'kull każ, kwalunkwe talba għal danni kontra għemil amministrattiv, inkluż din, trid tkun deċiża fid-dawl tal-artiklu 469A tal-Kap 12, u ċioe li l-ewwel trid tkun ippruvata mala fede biex l-amministrazzjoni twieġeb għad-danni. L-esponent isostni li f'dan il-każ in-nota ta' qbid inħarget skond il-liġi u ma kien hemm l-ebda abbuż jew mala fede jew deċiżjoni arbitrarja involuta.

Salv eċċezzjonijiet oħra jekk ikun il-każ.

Għaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiċħad it-talbiet tar-rikorrent bl-ispejjeż kontrih."

Rat l-avviż tat-13 ta' Frar, 2019 dwar l-assenjazzjoni ta' dmirijiet lill-Imħallfin ai termini tal-artikolu 11(3) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, li bis-saħħa tiegħu l-kawża odjerna ġiet assenjata lil dina l-Qorti kif presjeduta meta kienet diġa mħollija għas-sentenza;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti;

Qrat ix-xhieda fil-kawża;

Rat il-verbal tal-udjenza tat-28 ta' Frar 2019 fejn il-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Punti ta' fatti

1. Permezz ta' dawn il-proċeduri, ir-rikorrent qed jattakka n-nota ta' qbid numru 44/2009 (a' fol 4) li permezz tagħha ġie nfurmat li l-vettura tal-għamla Toyota Hilux Vin: PN133JV2508000949 ġiet maqbuda mill-intimat.

2. Din il-vettura ġiet akkwistata mir-rikorrent mingħand id-ditta G.K. Motors ġewwa Dubai. Ma' din il-vettura, żewġ vetturi oħra ukoll tal-għamla Toyota Hilux ġew bl-istess mod akkwistati minn missier ir-rikorrent Lawrence Ellul u żijuh John Ellul. Dawn il-vetturi ġew ukoll maqbuda mill-intimat u jiffurmaw il-mertu tal-proċeduri għar-rilaxx u d-danni numri 439/2009 u 440/2009.

3. It-tlett vetturi hekk akkwistati mir-rikorrent, missieru u zijuh ġew impurtati u ddaħħlu f'Malta flimkien. Għalkemm kif ingħad dawn jiffurmaw il-mertu ta' tlett proċeduri separati, il-fatti marbutin mal-istess huma identiċi.

4. Il-vettura akkwistata mir-rikorrent waslet Malta lejn l-aħħar tas-sena 2005 u l-bidu tas-sena 2006. Hija ngħatat it-timbru tar-rilaxx mill-Awtoritá Dwar it-Trasport (ADT) fis-16 ta' Jannar 2006 (ara Dok A a' fol 21). Skont l-uffiċjal tal-ADT Brian Farrugia, ir-rilaxx tal-vetturi nħareġ *"għax mid-dokumenti li kienu provdew is-sinjuri jirriżulta li kollox sewwa"* (ara fol 66). Jirriżulta mix-xhieda tal-uffiċjal imsemmi, kif konfermata minn dik tal-

ispettur Stephen Mallia, li dawn id-dokumenti ġew spezzjonati u ttimbrati mill-Pulizija fid-9 ta' Jannar 2006 (ara xhieda Brian Farrugia a' fol 66 u xhieda Spettur Stephen Mallia a' fol 77).

5. Brian Farrugia żied jgħid li t-tlett vetturi ġew rilaxxjati fuq is-saħħa ta' garanzija bankarja fl-ammont kumplessiv ta' LM12,000 (ara fol 67). Skont l-istess uffiċjal, iċ-ċekkijiet relattivi li ġew depożitati għal kull waħda mit-tlett vetturi huwa ta' LM3,600 (ara fol 68). Jirriżulta minn din ix-xhieda li permezz ta' dokument datat ħdax il-xahar wara preċiżament fid-9 ta' Novembru 2006, il-Pulizija iddikjarat "...*li m'hemmx foul play, il-pulizija qed jgħidulna li waqt l-inspection li għamlu fuq dawn it-tlett vetturi ma sabu l-ebda tempering.* Dan jmergi ukoll mis-segwenti xhieda:

"Il-Qorti: *X'data jġib dak id-dokument, 10 ta' Jannar?*

Xhud: *9 ta' Novembru 2006*...

Dr. Beppe Fenech Adami: *U għandek dikjarazzjoni ta' ittra minn naħa tal-pulizija, x'qed jgħidu?*

Xhud: *Fejn qegħdin jgħidu illi huma waqt li kellhom meeting mad-direttorat u li ġew importati dawn it-tlett vetturi ma sabu l-ebda tempering fihom minn naħa tagħhom u ma hemm l-ebda criminal liability li tista' tieħu l-pulizija fil-konfront tagħhom*" (fol 70).

6. Għalkemm il-vettura ġiet rilaxxjata u ingħatat fil-pussess tar-rikorrent, dan xorta ma setgħax jagħmel użu minnha peress li l-Awtoritá dwar it-Transport u l-intimat naqsu milli jirreġistrawha u jilliċenzjawha (ara

premessa numru 2 u 3 a’ fol 1). Ir-raġuni mogħtija mill-intimat kienet, li kienu għaddejjin investigazzjonijiet mill-Pulizija minħabba suspett li dawn it-tlett vetturi kienu misruqin għaliex kienu kważi ġodda u kellhom low mileage (ara affidavit Kevin Ellul a’ fol 19 paragrafu 2 u xhieda Spettur Stephen Mallia a’ fol 78).

7. Din is-sitwazzjoni baqgħet tipperdura għal tlett snin sakemm fit-18 ta’ Frar 2009 l-uffiċjali tal-Fraud Squad tad-Dwana elevaw il-vettura mill-garage tar-rikorrent fi 22, Triq il-Ħarrigiet, Mqabba (ara vehicle withdrawal form a’ fol 27, ara wkoll affidavit Kevin Ellul a’ fol 20). Xahrejn wara, preċiżament fit-3 ta’ April 2009, l-intimat ħareg in-nota ta’ qbid in kwistjoni bin-numru 44/2009 (a’ fol 4). F’din in-nota ġie dikjarat taħt il-parti intestata bhala “Tagħrif qasir għaliex sar il-Qbid” li l-Vettura ġiet impurtata jew imdaħħla “Bi ksur ta’ l-artikolu 60(b) ta’ l-Ordinanza tad-Dwana Kap. 37, tal-Liġijiet ta’ Malta.”

<u>Punti ta’ Liġi</u>

8. B’din l-azzjoni r-rikorrent, bħala sid tal-vettura Toyota Hilux VIN:PN133JV2508000949, irid jottjeni dikjarazzjoni li n-nota ta’ qbid numru 44/2009 inħarġet illegalment, inġustament, in mala fede, b’mod mhux raġjonevoli, b’mod arbitrarju, u mingħajr ġustifikazzjoni legali effettiva fil-konfront tal-attur u bi ksur tal-artikolu 72 tal-Kap. 37 u għandha tiġi rrevokata bil-konsegwenza li l-intimat jirrilaxxja l-istess vettura favur ir-rikorrent.

9. Huwa evidenti għalhekk li b'din il-proċedura, irid li jimpunja n-nota ta' qbid li ġiet magħmula ai termini tal-artikolu 72 tal-Kap. 37 bil-mezz tal-proċedura stabbilita fl-istess artikolu. Dan l-artikolu jagħti lil kull min ikun sid tal-oġġett maqbud mill-Kummissarju tat-Taxxi, ir-rimedju speċjali li javżah bil-miktub fi żmien tletin jum mill-qbid, li f'dan il-każ seħħ fit-3 ta' April 2009, li hu jitlob lura l-ħwejjeġ maqbuda jew li huwa beħsiebu jitlobhom lura. Dan l-avviż sar permezz ta' ittra uffiċjali preżentata fl-14 t'April 2009 (a' fol 6). Dan l-avviz ġie segwit bil-kawża odjerna skont il-proċedura stabbilita fl-artikolu 73.

10. Fis-**Sentenza Priscilla Cassar -vs- Il-Kontrollur tad-Dwana mogħtija fid-29 ta' Jannar 2010, il-Qorti tal-Appell** ġie spjegat is-segwenti:-

"*Dak li trid tara l-Qorti f'dawn il-proċeduri huwa li teżamina ċ-ċirkostanzi tal-każ fid-dawl tal-liġijiet doganali applikabbli u tara jekk ir-rikorrent huwiex intitolat li jieħu "lura l-ħwejjeġ hekk konfiskati". ... **<u>Id-dmir tal-Qorti f'dawn iċ-ċirkostanzi hu mhux li tiddikjara valida jew nulla n-Nota ta' Qbid maħruġa mill-intimat ... iżda li teżamina u tiddetermina jekk effettivament kienx hemm il-ksur allegat tad-disposizzjonijiet invokati mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid u għalhekk jekk il-qbid tal-oġġetti relattivi kienx legalment ġustifikat</u>**.*" (emfażi u sottolinear tal-Qorti).

11. Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet legali appena ċitati, l-Qorti ser tkun qed tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-ewwel talba tar-rikorrent. Dan peress li skont il-proċedura stabbilita fl-artikoli preċitati, l-Qorti kull ma trid tagħmel hu li tara jekk l-Attur huwiex intitolat li jieħu lura l-ħwejjeġ hekk konfiskati.

Konsiderazzjonijiet

12. Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet legali fuq esposti din il-Qorti sejra tgħaddi biex tqis jekk il-vettura in kwistjoni tikklassifikax jew le bħala oġġett projbit fit-termini tal-artikolu 60(1)(b) tal-Kap. 37. Jekk taqa' f'din il-klassifikazzjoni jkun ifisser li hija suġġetta għal konfiska hekk kif avżat bin-nota ta' qbid numru 44/2009.

13. Mill-atti joħroġ ċar, li r-rikorrent mexa perfettament mal-liġijiet doganali applikabbli billi pproduċa d-dokumenti mitluba minnu, ħallas il-garanzija mitluba kif ukoll id-dazju u l-VAT (ara xhieda Brian Farrugia a' fol 66 u 67 u kontro-eżami ta' Frank Tartaglia a' fol 102 u 103).

14. Jirriżulta mill-affidavit ta' Frank Tartaglia (a' fol 92 fil-proċeduri bin-numru 439/09) li l-unika nuqqas tar-rikorrent huwa li ma ppreżentax xi dokumentazzjoni ulterjuri mitluba mill-intimat sabiex jissostanzja l-valur kif xtara. Izda mill-kontro-eżami ta' Frank Tartaglia (a' fol 105 u 106) li din it-talba saret b'mod informali u ċioe' verbalment lil wieħed mis-sidien tat-tlett vetturi. Is-Sur Tartaglia ma setax jidentifika b'ċertezza dan il-wieħed min kien. Is-segwenti xhieda għandha rilevanza għal dan il-punt:

*"**Beppe Fenech Adami:** It-talba li qed tgħid verbali allura taf lil min saret?*

***Xhud:** Ma niftakarx, ma nafhomx bl-amment lil aħwa jiena, looking mingħalija wieħed bil-mustaċċi, mingħalija Joe ma nafx jekk hemmx xi ħadd minnhom Joe ħa nara għax ma nafhomx, John, John naħseb"* (ara fol 105).

15. Apparti minn hekk, kif jirrizulta minn aktar xhieda ta' hawn taħt, tali dokumentazzjoni ulterjuri m'għandha x'taqsam xejn mal-investigazzjonijiet fuq il-vettura tal-attur li kienu qed isiru mill-Pulizija:

*"**Dr. Beppe Fenech Adami**: Intom min-naħa tad-dwana rriżultalkom xi ħaġa il-kelma bl-ingliż sinister dwar il-karozzi?*

***Xhud:** Le, le normali li nitolbu iżjed dokumenti aħna jiġifieri fil-proċess tagħna jiġjiefieri tax-xogħol normali nitolbuhom iżjed doumenti jiġifieri.*

***Dr. Beppe Fenech Adami**: Jiġifieri mhux għax kien hemm għorkitkom għajnejkom fuq dan il-każ?*

***Xhud:** Xejn partikolari le, as such le. Kif għidt diġa' peress li kienu karozzi għadhom ġodda għal Malta u ġejjin mhux mixtrijin mingħand id-ditta, mingħand il-manifatturier nitolbuhom iżjed dokumenti." (fol 107).*

16. Dan iwassal lil din il-Qorti għal konvinzjoni li r-rikorrent akkwista l-vettura in kwistjoni in buona fede. Ġie ritenut iżda li "Ladarba l-proċedura

ta' konfiska hija waħda *in rem,* l-buona fede tar-rikorrent appellant, ma taffettwax il-validità tal-proċedura ta' konfiska, u jekk l-oġġett konfiskat ikun jinstab li jkun bi ksur tal-provvedimenti tal-Ordinanza tad-Dwana [f'dan il-każ l-artikolu 60(b) tal-Kap. 37], id-Direttur appellat kellu s-setgħa li jikkonfiskaha. (Ara f'dan is-sens is-sentenza ta' din ***il-Qorti tas-27 ta' Frar, 2003, fil-kawza fl-ismijiet Cara Limited v. Kontrollur tad-Dwana*).**" (**Richard Darmanin vs. Kontrollur tad-Dwana illum Direttur Ġenerali Dwana, Qorti tal-Appell, 31 ta' Jannar 2019;** ara wkoll f'dan is-sens il-ħames eċċezzjoni tal-intimat a' fol 13).

17. Madanakollu, fis-**Sentenza Priscilla Cassar vs. Il-Kontrollur tad-Dwana** supra, l-Qorti tal-Appell rriteniet li fl-eżaminazzjoni ta' jekk effettivament kienx hemm ksur tad-disposizzjoni invokata mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid, f'dan il-każ l-artikolu 60(b) tal-Kap. 37, il-Qorti għandha essenzjalment tikkonsidra l-komportament tal-allegat vjolatur:

"Il-qrati jridu jikkunsidraw iċ-ċirkostanzi kollha tal-każ sabiex jiddeċiedu kienx hemm ksur tar-regolamenti, ***<u>u m'għandhomx japplikaw l-istess b'mod robotiku mingħajr ma jqisu l-komportament ta' dak li jkun</u>****. <u>**Biex wieħed jiddeċiedi jekk ġewx vjolati jew le d-disposizzjonijiet tal-liġi, irid jitqies l-aġir tal-allegat vjolatur**</u>, tant li din il-Qorti fil-kawża* ***Camilleri v. Kontrollur tad-Dwana****, deċiża fit-13 ta' Mejju 1985, kienet osservat li l-konfiska ma toperax f'każ ta' negligenza jew żball ġenwin, u* <u>***li hemm bżonn l-element intenzjonali biex topera l-konfiska.***</u> *Fil-fatt, l-*

Artikolu 61 tal-imsemmija Ordinanza, li titkellem fuq konfiska f'każ li tkun tirriżulta diskrepanzi fil-kwantita` tal-oġġetti importati, jew fil-valur tal-istess, fis-sub-artikolu (2) jipprovdi li m'għandux ikun hemm din il-konfiska jekk ikun jirriżulta li "d-diskrepanza tkun ġiet minħabba fi żball ġenwin." Biex jiġi konstatat jekk kienx hemm "żball ġenwin", trid issir analiżi tal-kompartament kollu tal-importatur, biex il-Qorti tkun tista' tara jekk, fil-fatt, l-allegat ksur tad-disposizzjonijiet tal-liġi kienx wieħed intenzjonali jew le." (emfażi u sottolinear ta' din il-Qorti).

18. Din il-Qorti taqbel perfettament ma dak ritenut mill-Qorti tal-Appell f'din is-Sentenza. Li l-komportament tal-allegat vjolatur għandu jiġi kkunsidrat mill-ottika legali ta' jekk hemmx ksur tal-liġi doganali invokata mill-intimat. Dan ir-raġunament mhux biss rifless fl-artikolu 61 tal-Kap 37 imsemmi fis-Sentenza appena ċitata iżda wkoll fl-artikolu 62 tal-istess Kap.

19. Is-sub-inċiż (a) ta' dan l-artikolu 62 fil-fatt jissoġġetta lil min jimporta jew idaħħal f'Malta oġġetti pprojbiti għal piena ta' multa jew għal multa u priġunerija flimkien. Allura jekk skont l-intimat, ir-rikorrent importa oġġett ipprojbit bi ksur tal-artikolu 60(1)(b) tal-Kap 37, dan irrenda ruħu passibbli għall-proċeduri ta' natura penali li jesponuh għall-pieni komminati mill-Ordinanza tad-Dwana. Ma jirrisultax li nbdew proċeduri ta' natura penali fil-konfront tar-rikorrent u dan għaliex ma nstab l-ebda element intenzjonali frawdolenti min-naħa tiegħu u li mexa mal-liġijiet doganali.

Dan iwassal għal konklużjoni li sabiex vettura misruqa titqies oġġett ipprojbit li għandu jiġi konfiskat fit-termini tal-artikolu 60(1)(b), l-aġir tal-allegat vjolatur, f'dan il-każ ir-rikorrent, irid ikun wieħed in kontravenzjoni tal-Ordinanza.

20. Jirriżulta mill-fatti fuq imsemmija, li r-rikorrent ma kiser l-ebda dispożizzjoni doganali tant li, kif joħroġ mix-xhieda ta' Brian Farrugia, permezz ta' ittra datata 9 ta' Novembru 2006, il-Pulizija ddikjarat "...*li m'hemmx foul play, il-pulizija qed jgħidulna li waqt l-inspection li għamlu fuq dawn it-tlett vetturi ma sabu l-ebda tempering ... qegħdin jgħidu illi huma waqt li kellhom meeting mad-direttorat u li ġew importati dawn it-tlett vetturi ma sabu l-ebda tempering fihom minn naħa tagħhom u ma hemm l-ebda criminal liability li tista' tieħu l-pulizija fil-konfront tagħhom*" (fol 70).

21. In konformitá ma dak li ingħad li ġie dikjarat f'din l-ittra, l-Ispettur Stephen Mallia fix-xhieda tiegħu jistqarr is-segwenti:

"Issa, rigward l-importaturi, jiena kont investigajthom, kont ħadtilhom diversi stqarrijiet però waħda kien irriżultali li fil-fatt ma daħlux mill-pajjiż li huwa rapportati misruqin iżda kienu deħlin minn Dubai li huwa allura pajjiż differenti. ***<u>U fl-ebda stadju lili ma rriżultali mill-istqarrijiet li ħadtilhom li dawn kienu jafu li kienu misruqin.</u>*** *Jekk nitkellmu fuq il-prezzijiet, għalkemm irrid nagħmel naturalment referenza, però l-prezzijiet huma kompetittivi ħafna fis-suq tal-vetturi 2nd hand u huwa diffiċli għall-pulizija*

biex tasal għax-xjenza minħabba l-prezz" (a' fol 79) (emfażi u sottolinear ta' din il-Qorti).

22. Hija l-fehma ta' din il-Qorti għalhekk li ladarba r-rikorrent ma kiser l-ebda dispożizzjoni doganali, l-Kontrollur ma setgħax jaqbad il-vettura u jżommha taħt il-kustodja tiegħu fuq sempliċi senjalazzjoni mill-Interpol Kuala Lumpur li din ġiet misruqa mill-Malasja (ara a' fol 74). L-Ordinanza tad-Dwana ma tagħti ebda fakultá lill-Konvenut li jirrikorri għal dak it-tip ta' rimedju meta r-rikorrent qua importatur, ma jkun kiser l-ebda dispożizzjoni doganali. L-Ispettur stess jirrikonoxxi dan meta fix-xhieda tiegħu jispjega x'għamel wara s-senjalazzjoni mill-Interpol Malasjana li din il-vettura kienet insterqet minn hemm:

*"**Xhud:** ...Imbagħad kienu fl-istess korrispondenza, qed jgħidulna: Grateful if you could kindly let us know the proceedings to bring the stolen vehicles back to our country and to hand it over to the rightful owners.*

Dr. Beppe Fenech Adami: *U int wara dak inhar, x'kont għamilt?*

Xhud: *Naturalment aħna nkunu bqajna għaddejin b'dawn id-diskussjonijiet magħhom, kollna nfurmajnihom wkoll li in vista l-vetturi ma kunux ġew mill-pajjiż dirett illi lanqas kienu fil-pussess tal-pulizija għaliex dawn qatt m'erfajnihom bħala pulizija u* ***<u>anke minħabba li aħna ma stajniex insibu criminal liability fil-konfront tal-impurtaturi allura dan għalina kien sa ċertu punt każ ċivili u jekk riedu setgħu huma jfittxu</u>***

l-min esporthom minn ġo Dubai jew inkella l-esportaturi stess Maltin” (fol 84) (emfażi u sottolinear ta’ din il-Qorti).

23. Il-Qorti żżid tgħid, li l-Ordinanza tad-Dwana mhux talli ma tagħti l-ebda fakultá lill-Kontrollur li jaqbad u jżomm il-vettura, iżda talli tipprekludih milli jagħmel dan fi stadju fejn, bħal dan il-każ, l-importazzjoni kienet ġiet milqugħa bir-rilaxx tal-vettura f’idejn ir-rikorrent. Tabilħaqq, ladarba il-vettura kienet ġiet rilaxxjata, l-vettura ma setgħetx tiġi pprivata mir-reġistrazzjoni u l-liċenzjar. Wisq iżjed ma seta l-Kontrollur jaqbad il-vettura mingħajr mandat taħt il-firma tal-Avukat Ġenerali jew tal-maġistrat hekk kif impost fl-artikolu 71 tal-Kap. 37. Bil-fatt li l-Kontrollur aġixxa mingħajr l-awtorizzazzjoni rikjesta fl-artikolu msemmi, l-qbid minnu tal-vettura mhux biss ma huwiex ġustifikat iżda huwa wkoll wieħed illegali. F’dan ir-rigward il-Qorti tinnota ukoll li r-raġuni mogħtija għall-qbid hija għal kollox ġenerika u vaga. Il-Qorti temmen li din għandha tkun aktar speċifika u dan sabiex tqiegħed lill-individwu f’posizzjoni li jkun jista’ jirregola ruħu tajjeb skont il-liġi.

Danni

24. Din il-Qorti issa sejra tikkunsidra t-talbiet tar-rikorrent għal-likwidazzjoni u ħlas tad-danni fid-dawl tal-aħħar eċċezzjoni numru 7 tal-intimat (a’ fol 13). L-eċċezzjoni hija fis-sens li ‘kwalunkwe talba għal danni kontra għemil amministrattiv, nkluż din, trid tkun deċiża fid-dawl tal-artikolu 469A tal-Kap. 12’.

25. Din l-eċċezzjoni diġa ġiet metikolożament trattata mill-**Qorti Ċivili Prim' Awla per Imħallef Joseph R. Micallef fis-Sentenza Cutrans Limited vs Kontrollur tad-Dwana mogħtija fis-16 ta' Mejju 2002** bil-mod kif ġej:

"*Illi l-Qorti, wara li fliet l-azzjoni mibdija, u qisitha fid-dawl tal-artikoli relattivi tal-Kap 37 u tal-artikolu 469A tal-Kap 12, issib li l-eċċezzjoni preliminari għandha mis-sewwa;*

Illi skond id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 469A tal-Kodiċi tal-Organiżazzjoni u Proċedura Ċivili, hemm dak li jgħid li f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju ta' azzjoni amministrattiva, min jagħmel il-kawża jista' jinkludi fit-talbiet tiegħu talba għall-ħlas tad-danni mġarrba liema talba tkun imsejsa fuq ir-responsabbilta' allegata tal-awtorita' pubblika li tkun għamlet delitt jew kważi delitt li joħroġ mill-att amministrattiv (Art 469A(5) tal-Kap 12). ***Il-kliem tal-liġi juri bla xkiel ta' xejn li, sabiex jista' wieħed jitlob il-ħlas tad-danni, il-kawża jeħtieġ li "ssir bis-saħħa ta' dan l-artikolu". Ir-rikors tal-lum sar taħt id-dispożizzjonijiet tal-Kap 37 u mhux taħt l-artikolu 469A tal-Kap 12. Huwa minnu li, kif ġie għadd ta' drabi deċiż, fl-azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju ta' azzjoni amministrativa jistgħu jsiru azzjonijiet li jinkludu dik ta' likwidazzjoni u kundanna ta' ħlas ta' danni, imma biex dan iseħħ, dejjem jibqa' l-fatt li l-azzjoni ewlenija tkun dik li tiddikjara l-azzjoni jew għamil amministrativ bħala ma jiswiex, jiġifieri null****; ...*

Illi l-azzjoni rikorrenti nbdiet wara li, skond ma jingħad fil-premessi tar-rikors, il-kumpannija rikorrenti għarrfet lill-intimat li hija kienet qegħda titolbu jeħles it-trakk tagħha minn taħt l-awtorita' u li, fin-nuqqas, kienet qegħda tirriserva kull jedd mogħti lilha taħt l-artikolu 73 tal-Kap 37 "għad-danni". ... l-artikolu 73 ma jagħmel l-ebda riferenza għal xi likwidazzjoni ta' danni fil-proċedura speċjali maħsuba skond dik il-liġi speċjali;

Illi dan kollu juri, fil-fehma meqjusa ta' din il-Qorti, li l-azzjoni rikorrenti setgħet timmira biss għar-rilaxx minn idejn l-intimat tat-trakk maqbud minnu, u dan wara li l-Qorti tkun soddisfatta li għandha tordna tali ħelsien. Taħt din il-proċedura speċjali, r-rikorrent ma għandux jitħalla jressaq azzjoni oħra li l-liġi tħares b'mod u b'regoli speċjali;" (emfażi u sottolinear ta' din il-Qorti).

26. F'dan ir-rigward il-Qorti tagħmel referenza għal dak li jiddisponi artiklu 74 tal-Kap 37 tal-liġijiet ta' Malta. Din il-liġi tammetti xi xorta ta' kumpens u tipprovdi speċifikament għar-riparazzjoni għall-ħsara li jkun sofra l-individwu. Dan pero' irid isir fuq talba tal-individwu u skont il-proċedura stabbilita f'dan l-artiklu. Dan huwa għalhekk indikattiv li sa fejn jirigwarda t-talba għad-danni, fid-dawl ta' dak li jippprovdi artiklu 74(3) tal-istess liġi, din ma tistax issir f'dawn il-proċeduri salv għal kull rimedju ieħor li l-individwu jista' jkollu skont il-liġi jekk ikun il-każ.

27. Għal dawn l-istess raġunijiet u kif senjalati fis-Sentenza ċitata l-Qorti sejra tqis l-aħħar eċċezzjoni tal-intimat bħala waħda mistħoqqa u sejra tilqagħha.

Decide

Għaldaqstant u għar-raġunijet fuq imsemmija, il-Qorti qiegħdha taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi;

Tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-ewwel talba rikorrenti u tillibera lill-intimat mill-osservanza tal-ġudizzju fir-rigward tal-istess.

Tilqa' t-tieni talba rikorrenti u **tordna** lill-intimat sabiex jirrilaxxja b'effett immedjat il-vettura tal-marka Toyota Hilux VIN: PN133JV2508000949 a' favur tar-rikorrenti.

Tilqa' s-seba' eċċezzjoni tal-intimat u **tastjeni** għalhekk milli tieħu konjizzjoni tat-**tielet, ir-raba' u ħames talbiet rikorrenti** u tillibera lill-intimat mill-osservanza tal-ġudizzju fir-rigward tal-istess.

Fiċ-ċirkostanzi tal-każ, spejjeż tal-kawża, inkluż tal-ittra uffiċċjali tal-14 t'April 2009, għandhom ikunu sopportati mill-intimat.

Imħallef Toni Abela

Deputat Reġistratur